

Rebecca Hymnelius

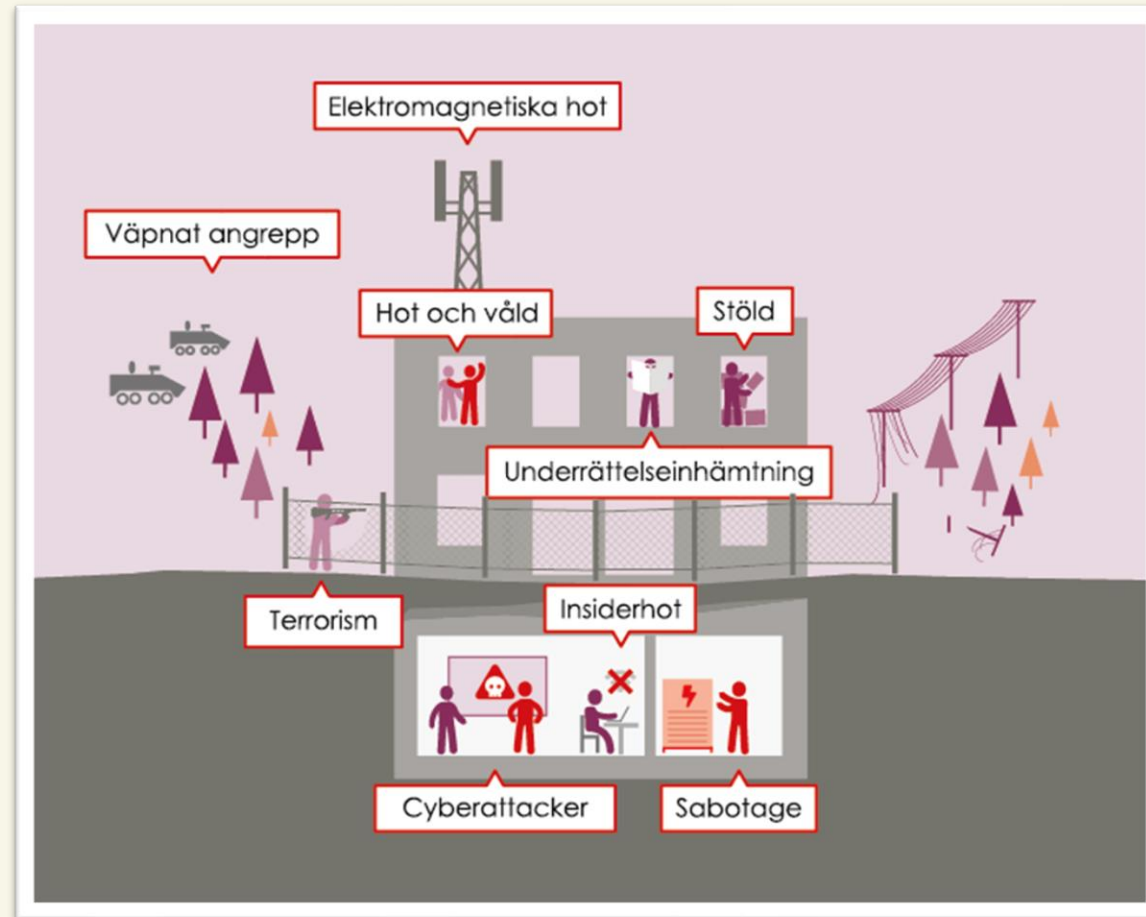
Scenarier för höjd beredskap och krig

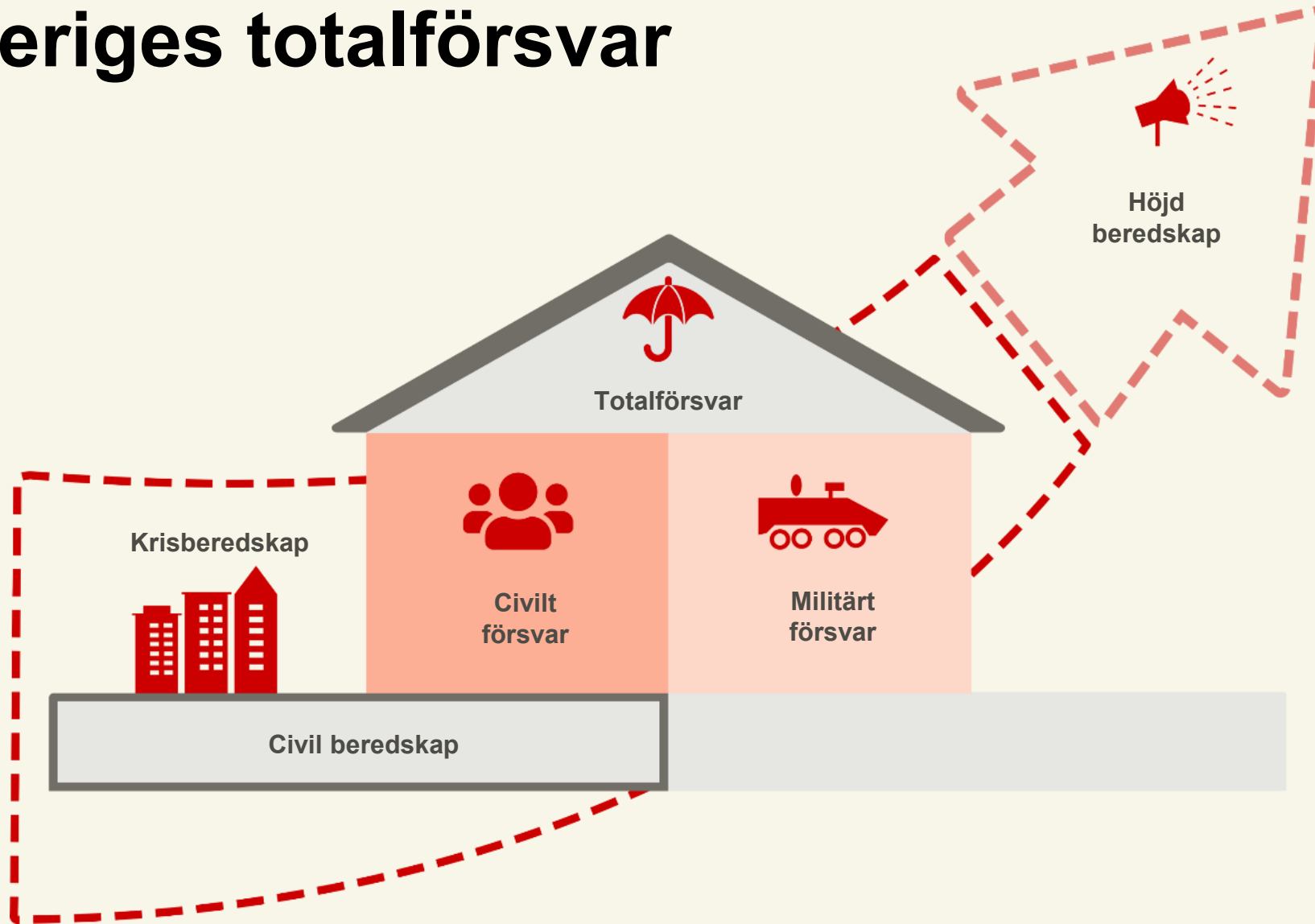
Agenda

- Sveriges beredskapsstruktur
- Scenarier för höjd beredskap och hur det påverkar livsmedelsförsörjningen
- Scenarioövning- vilken hotbild står vi inför?

Hotbilden har förändrats

Sveriges totalförsvar

Höjd beredskap

För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Det finns två nivåer:

- Skärpt beredskap
- Högsta beredskap

Det är regeringen som beslutar om höjd beredskap

Beredskapsstrukturen

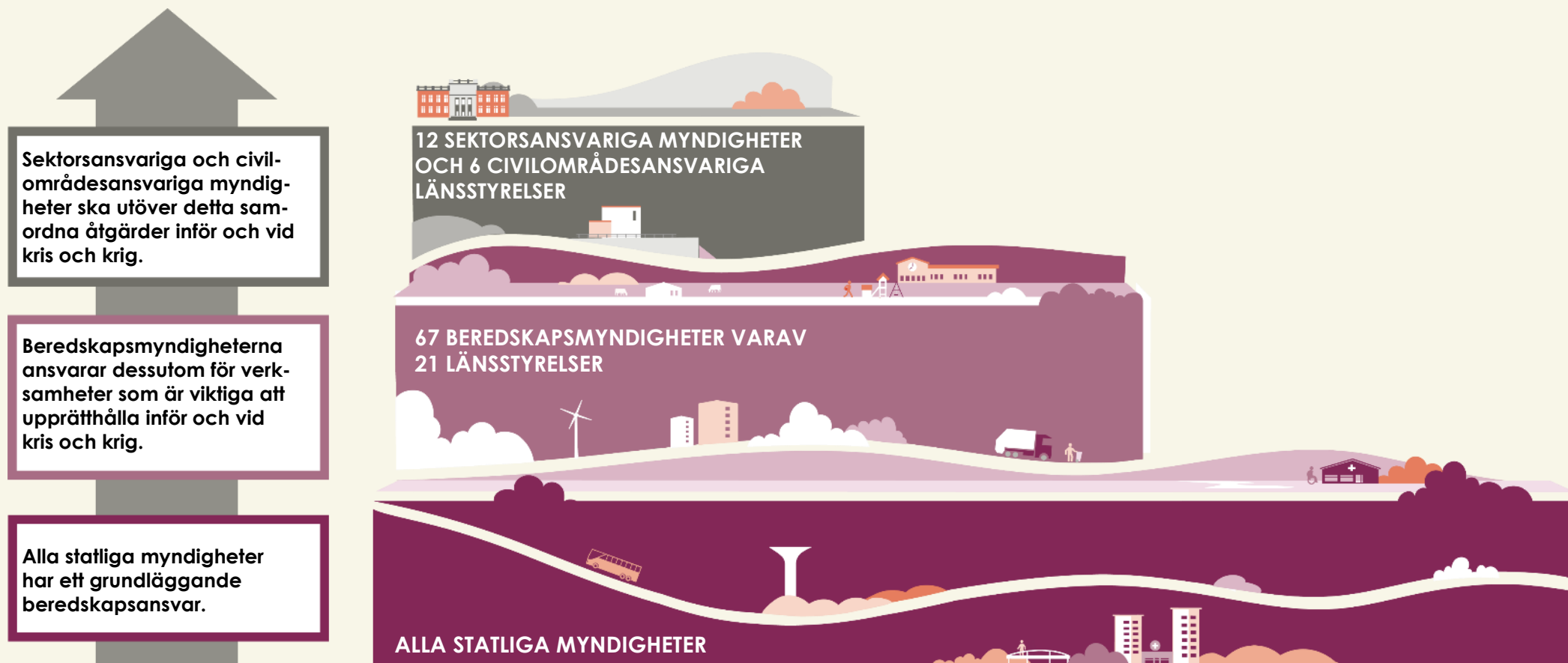
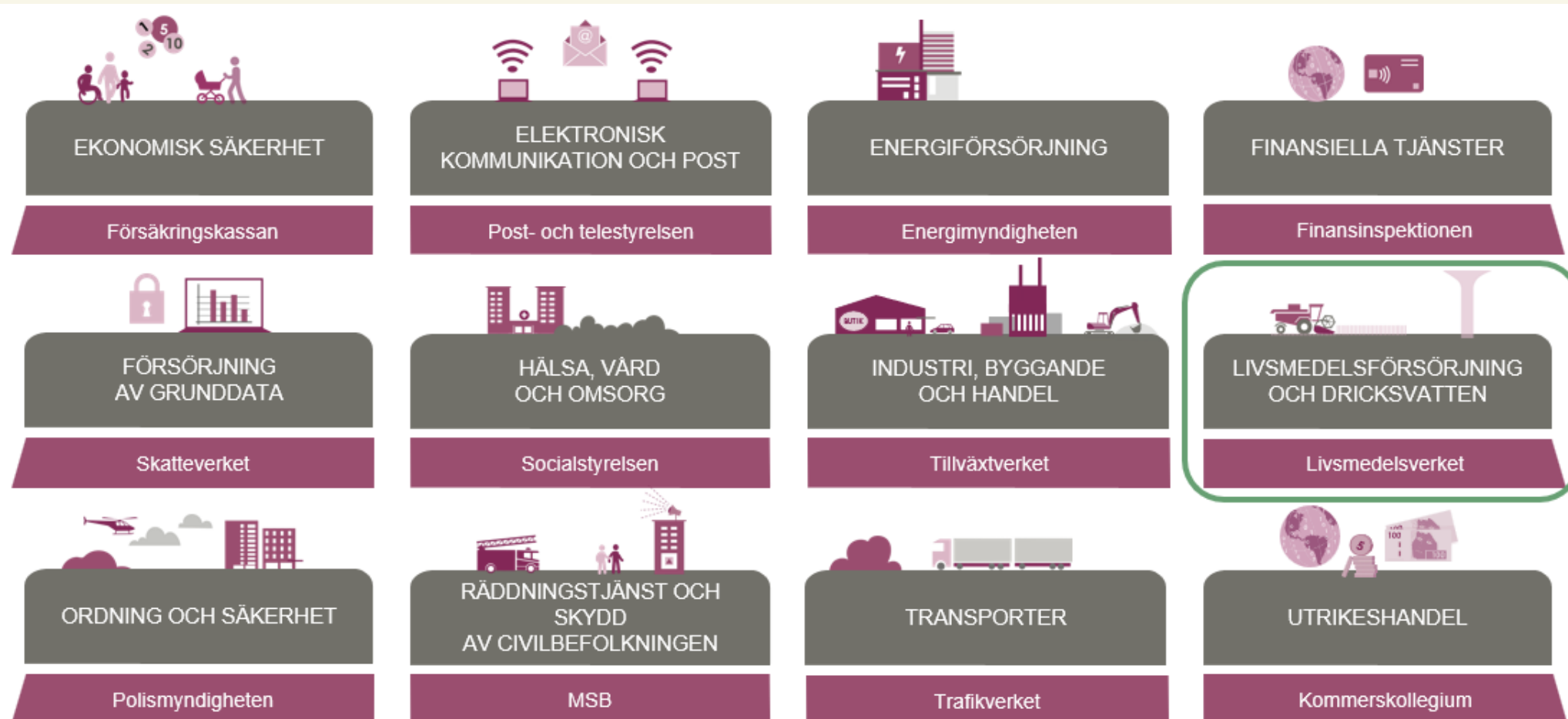

Illustration: MSB

12 beredskapssektorer

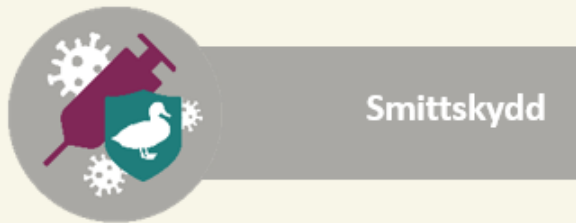
Sektorsansvarig myndighet har i uppgift att leda arbetet med att samordna åtgärder, driva på och stödja arbetet inom sektorn, verka för samverkan och samordning med andra aktörer.

Primärproduktionen tillhör:

Illustration: MSB

Viktiga samhällsfunktioner inom beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten

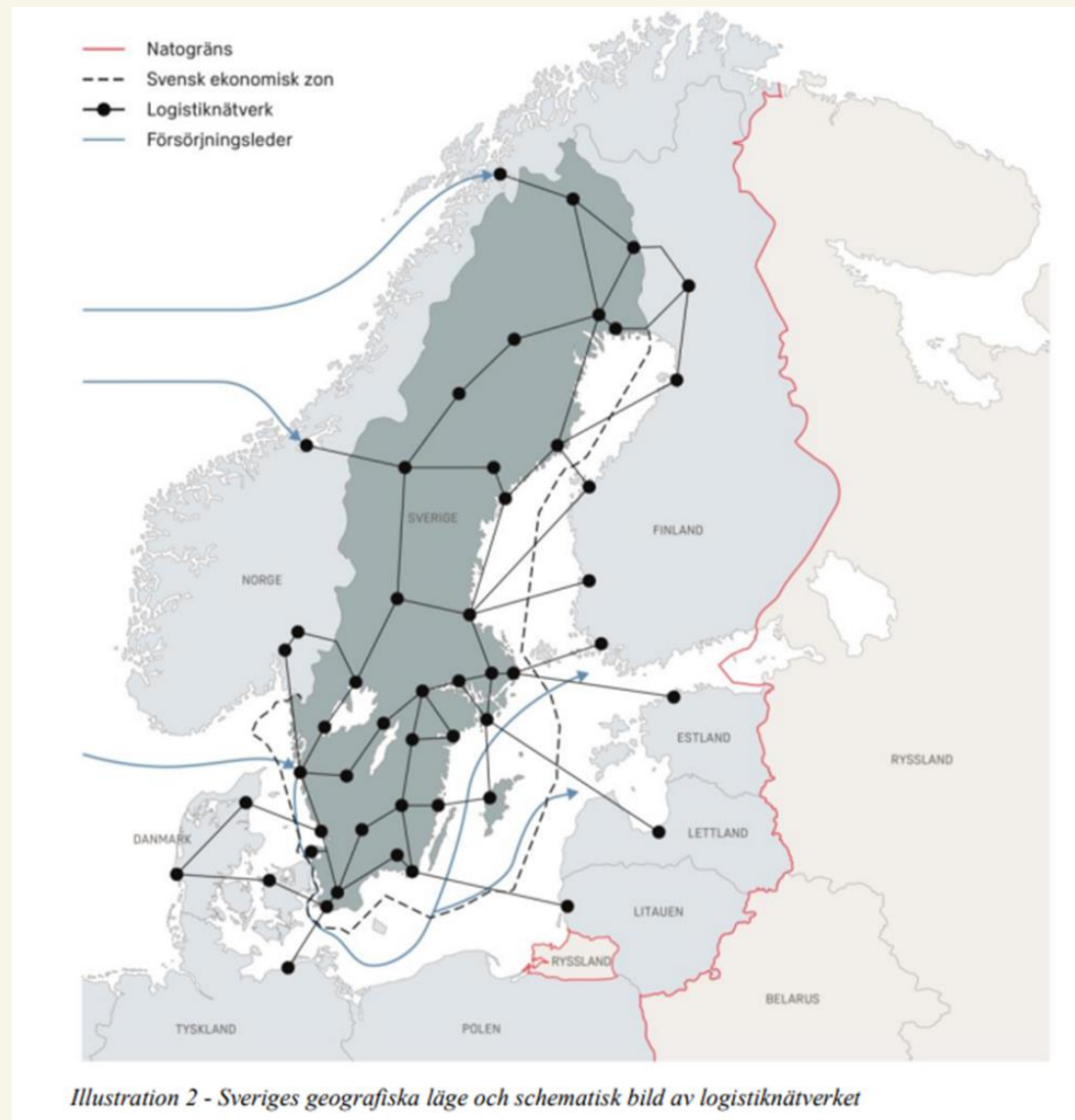

Scenarier för höjd beredskap och krig

Planeringsförutsättningar

Regeringens inriktningsbeslut *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030*

- Det väpnade angreppet är dimensionerande
- Säkerhetspolitiska utgångspunkter
- Sverige är medlem i Nato - Sveriges arbete med avskräckning och försvar
- Geografiska perspektiv och transportperspektiv
- Uthållighet och förmåga till omställning
- Det är viktigt att totalförsvaret fungerar under minst **tre månader under** ett omfattande krig i Europa.

Totalförsvaret är en angelägenhet för hela samhället

Det är vi som gemensamt är staten och det är vi som upprätthåller den

Civilt stöd till militärt försvar

- Civilt stöd till militärt försvar utgörs till stor del av aktörers bidrag till att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner.
- Aktörer som inte deltar i Försvarsmaktens operationsplanering stödjer det militära försvaret indirekt genom att bygga upp sin egen förmåga.

Sju identifierade typsituationer

Från Försvarsmaktens Strategiska Plan 2025

- Hybrida hot
- Världlandsstöd (VLS)
- Begränsat anfall mot norra Sverige
- Anfall mot Gotland
- Fjärrangrepp
- Förstärkning av alliansens norra flank
- Förstärkning av alliansen i Baltikumområdet

Konsekvenser för livsmedelsförsörjningen

- **Cyberangrepp och sabotage kan orsaka svårigheter att upprätthålla en basförsörjning** kopplat till primärproduktion och ge en brist på insatsvaror.
- **Begränsad import** kan leda till bristande tillgång på livsmedel, råvaror och insatsvaror. Det skapar störningar i primärproduktionen.
- **Dricksvattenförsörjningen kan utsättas för cyberangrepp eller sabotage.**
Behov av att koka dricksvattnet påverkar produktionen inom livsmedelsindustrin. Dagliga störningar och långvariga avbrott kan ske.

Konsekvenser för livsmedelsförsörjningen

- **Primärproduktionen (djur resp. växtodling) kan få problem med datasystem** hos maskiner och fordon, digitala system för utfordring, mjölkning, ventilation, övervakning m.m. Det drabbar djurhälsan inkl. djurhälsovården, djurskydd och livsmedelssäkerhet.
- **En ökad frekvens av djurhälsostörningar kan leda till utbrott av zoonoser och/eller problem i livsmedel, inklusive dricksvatten**, vilket leder till ökad belastning på myndigheter i livsmedelskedjan.

Scenarioövning

Vilken hotbild står vi inför?

Scenario

Under en längre tid har olika angreppen mot Sverige och Norden ökat. Det har primärt handlat om **sabotage och cyberangrepp** som riktar sig främst mot samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur såsom drivmedelslager, el-distribution, hamnar och vattenförsörjning.

Ingen utpekad angripare är identifierad och syftet med angreppen bedöms vara att försvåra och fördröja beslutsfattande, försämra lägesuppfattning, utmatta och kraftsplittra resurser samt minska allmänhetens förtroende för myndigheter och rikets ledning.

Påverkan på livsmedelsförsörjningen är omedelbar och flertalet **insatsvaror** såsom drivmedel och konstgödsel blir snabbt bristvaror. **Elförsörjningen är instabil** vilket innebär att kritisk infrastruktur prioriteras före mindre prioriterade företag. Flertalet lantbrukare tvingas köra reservkraftaggregat.

Med tiden ökar **cyberangreppen** och riktar sig nu mot myndigheters kommunikationskanaler och webb-sidor och kritiska tjänster såsom 1177 och bank-ID vilket har inneburit svårigheter att söka vård och utföra finansiella tjänster. Detta påverkar försvarsviljan negativt och allmänheten vet inte vem de kan lita på.

Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets webbsidor har infiltrerats och under ett antal timmar spreds falsk information om att bönder uppmanades att kassera mjölk då mejerierna inte kunde ta emot den.

Scenario, fortsättning

VA bolaget som försörjer delar av Skåne har utsatts för ett sabotage där en vattentäkt förgiftats med en ännu okänd substans. Flertalet lantbrukare har rapporterat att djurbesättningar uppvisar **tecken på förgiftning**.

Mobiltelefonnätet är relativt stabilt även om det i perioder kan vara **svårt att komma ut på nätet**. Rakel fungerar utan några kännbara problem. SOS alarm har rapporterat störningar som inneburit problem med att nå tjänsten.

Som en del i ett militärt stöd till Finland etableras ledningsfunktion och basområde i Sverige. Sverige tillhandahåller värdlandsstöd i form av logistiktjänster (livsmedel, drivmedel, sjukvård) och logistikflöden och transporter genomförs på väg och järnväg som **begränsar framkomlighet** på bland annat E4, E20 och E14 och försenar transporter.

Eskalering

En känd angripare genomför angrepp mot svenska stridskrafter och kritisk infrastruktur såsom drivmedelslager, el-distribution, hamnar och logistik-hubbar i syfte påverka svensk opinion och därmed skada svenska intressen och militär förmåga. Regionerna Östersund, Sundsvall, Stockholm, Gotland, Oskarshamn och Kalmar är särskilt hårt drabbade. Civila drabbas i stor omfattning.

Sverige har sedan tre veckor befunnit sig i högsta beredskap och det militära försvaret har mobiliserat. Då högsta beredskap råder har fullmaktslagarna aktiverats. De i anspråkstagna fordon har lämnats till försvarsmakten. Eftersom krigsplacerade inkallats så har det skapat en del oväntade brister avseende kompetens på en del myndigheter, kommuner, företag och producenter.

Oskarshamns kärnkraftverk har gått ner på minimal produktion då el distributionen i regionen är hårt drabbad. Insatsvaror och diverse förnödenheter har svårt att distribueras på grund av brist på drivmedel. Primär- och livsmedelsproduktionen påverkas negativt av störningar i leveranser, el- och drivmedelsbortfall och personal som inte kommer till arbetet. Nödvändiga transporter av bland annat mjölk, spannmål och foderprodukter uteblir eller blir kraftigt försenade.

Matbutiker har svårt att erbjuda matvaror då transporter uteblir och el-bortfall påverkar möjligheten till att hålla kylvaror. Det förekommer även plundring och förstörelse på sina håll.

Diskussionsfrågor

Bikupor- prata med grannen.

- Vilka kommer vara de största utmaningarna för primärproduktionen under det här scenariot?
- Hur kan utmaningarna hanteras?
- Vilka skillnader på hantering tror du finns beroende på om det är en naturlig kris eller ett antagonistiskt hot?